

THIRD SESSION
CHAIRMAN: PROF. DR. ABDULLAH ÖZEN
21 MAY 2014 WEDNESDAY 15.00-16.15

**OSMANLI COĞRAFYASINDA TARIM ZARARLILARIYLA BİYOLOJİK MÜCADELE
(1800-1914)**

Mehmet Yavuz Erler¹

¹ Prof., Ondokuz Mayıs University, Faculty of Arts and Sciences, Dept. of History, Samsun, myerler@omu.edu.tr

Osmanlı coğrafyası 1800'lü yıllardan itibaren göreceli olarak küçülmekle beraber Balkanlar'dan Ortadoğu'ya kadar mevcudiyetini 1917 yılına kadar devam ettirmeyi başarmıştır. Endüstri devrimini yakalayamayan Osmanlı'nın tarımsal uğraşları en önemli gelir kaynağını oluşturmuştur. Lakin tarımsal üretimde çeşitli türden haşerelerin ürün rekoltesi üzerindeki tahribi Osmanlı Devleti'ni bir tür biyolojik mücadeleye sevk etmiştir. Sentetik kimyevi maddelere ilişkin bilimsel verilerin yeterli olmadığı bir dönemde gerçekleştirilen bu tür mücadeleler ürünlerin doğallığına her hangi bir etki etmeksizin sorunun çözümünü içermektedir. Günümüzde kimyevi maddelerle daha kısa ve etkili çözümler gerçekleştirilse de bu tür kimyasal mücadele sonrası kalan kimyevi kalıntıların insan sağlığına olan zararları her gün daha da ciddi bir boyuta ulaşmaktadır. Haşerelerle mücadelede Osmanlı Devleti'nin tarih içindeki uygulamalı kazanımları günümüzde daha sağlıklı gıda stoklarına sahip olmak isteyen tarım üreticisi ülkelere model ve örnek teşkil edebilecektir. Amacımız tarihte gerçekleştirilen ve günümüzde daha sıhhi kabul edilen haşerlerle mücadelede biyolojik metotları tarihi verilerle Osmanlı coğrafyasını baz alarak örneklemektir.

Anahtar Kelimeler: Biyolojik mücadele; Osmanlı Devleti; Tarım zararlıları

**BIO-STRUGGLE WITH THE AGRICULTURAL PESTS IN THE OTTOMAN DOMAIN
(1800-1914)**

Ottoman state though had been losing gradually its sovereignty since 1800 carried on successfully existing up on the lands enlarging from Balkan Peninsula and Mid East till 1917. The agricultural deals became the most important and the main income sources of Ottoman State that could not succeed to catch the industrializing process. However agricultural production of Ottoman State and its surplus diminished by the agricultural pests so that causing the state to take precautions as it means of bio-struggle. Curbing with the agricultural pests by the way of bio-struggle has not any harmful affect over the agricultural products during those years of inadequate chemical knowledge over the agricultural pests. The chemical application over the agricultural pests now days highly advanced and the result comes instantly but the remnants of the chemical struggle causing each passing day more and more harm over the human health but contains not any good. Those Ottoman struggle way with agricultural pets and experiences in history might contains any good and turned to be as a model for the states that aim to have more healthy organic agricultural products. In this study the goal is to find out the evident of bio-struggle methods, these days accepted as a healthy way of annihilating the agricultural pets via historical manuscripts, restricted with Ottoman sovereignty.

Keywords: Biological struggle; Ottoman State; Agricultural pests